

Posudek konzultanta
na rigorózní práci Mgr. Petry Vorlíkové

Vybrané otázky trestní odpovědnosti trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti

I.

Za cíl své rigorózní práce o rozsahu 125 stran vlastního textu a několika dalších stran tří připojených příloh si rigorozantka vytyčila komplexní analýzu trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, a to jak z pohledu trestního práva hmotného, tak trestního práva procesního s přesahy do kriminologických a sociologických souvislostí.

Téma je to aktuální, jak autorka sama uvádí, i mimo jiné vzhledem k probíhající migraci obyvatelstva, která sebou přináší řadu sociálně patologických jevů. Protože žijeme v období globalizace a transnacionalizace právních řádů, mohou podněty z cizích právních úprav sloužit jako inspirační zdroje i pro českou právní úpravu. Autorka tak srovnává hmotněprávní úpravu českou s právní úpravou ve Spolkové republice Německo.

Podle mého názoru se diplomantce podařilo vytčeného cíle splnit a práce je vypracována na velmi pěkné odborné i literární úrovni.

Autorka práci vypracovala o standardním rozsahu 125 stran textu a několika dalších stran použité literatury použité literatury. Vycházela z dostatečného počtu odborných literárních pramenů, mezi kterými nalézáme také německé prameny, což rigorózní práci pochopitelně zhodnocuje. Uvádí také seznam použitých právních předpisů. Při zpracování práce autorka využila také svých zkušeností získaných ve funkci státní zástupkyně okresního státního zastupitelství.

S použitými literárními prameny pracovala autorka korektně a kreativně.

Práce má logickou osnovu, text rigorozantka rozdělila do třinácti kapitol, ve kterých diplomantka postupně pojednává o historickém vývoji právní úpravy na území České republiky, o základní kriminologické charakteristice trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, o jednotlivých formách sexuálních trestných činů, respektive o jednotlivých trestných činech podle české právní úpravy (znásilnění, sexuální nátlak, pohlavní zneužití, soulož mezi příbuznými, kuplířství, prostituce ohrožující mravní vývoj dětí, šíření pornografie, výroba a jiném nakládání s dětskou pornografií, o zneužití dítěte k dětské pornografii a nakonec o trestném činu účasti na pornografickém představení a navazování

nedovolených kontaktů s dítětem). Dále rozebírá zvláštnosti dokazování při vyšetřování uvedených trestných činů a ochraně práv obětí. Osnova rigorózní práce je logická, jednotlivé části na sebe vhodně navazují.

II.

Těžiště recenzované rigorózní práce je v převážně juristickém rozboru několika vybraných skutkových podstat v české trestněprávní úpravě a jejich srovnání s právní úpravou německou. Práce je orientována převážně juristicky s důležitými kriminologickými souvislostmi, což činí práci srozumitelnější a představuje komplexnější pohled na zkoumanou problematiku.

Juristický rozbor české i německé právní úpravy je dostatečně podrobný, věcný, srozumitelný.

Oceňuji, že autorka se nespokojila jen s tím, co vyčetla v učebnicích, komentářích, s čím se setkala v aplikační praxi, ale snaží se přistupovat k právní úpravě se zdravou kritičností. To se týká rozboru skutkových podstat leckdy neurčitých, jako je tomu například u trestného činu prostituce ohrožující mravní vývoj dětí nebo u trestného činu účasti na pornografickém představení. Právě u těchto dvou trestných činů doktorandka správně upozorňuje, že trestní právo by mělo být používáno minimálně, tedy skutečně zůstat posledním prostředkem (ultima ratio), což platí i pro otázky sexu a zásahů do osobní integrity. Tam, kde jde ovšem o ochranu nejzávažnějších právních statků, například svobody a důstojnosti, o které se jedná v souvislosti se sexuálními otázkami, tam trestní právo má své místo a jeho použití je nezbytné. To znamená, že vždy musíme zkoumat, zda podle zásady subsidiarity trestní represe, nejde u některých skutkových podstat podle českého trestního práva o represí přehnanou.

Naopak u trestného činu znásilnění podle § 185 tr. zák. byla autorka k české platné právní úpravě shovívavá, srovnáním s právní úpravou z roku 1961 by se ukázaly nedostatky současného znění.

Pokud jde o výklad procesních aspektů, tj. vyšetřování uvedených trestných činů a souvisejících problémů, potom v této části práce rigorozantka prokázala bezpečnou znalost aplikační praxe.

III.

Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Petry Vorlíkové je plně způsobilým podkladem pro ústní obhajobu. Autorka prokázala, že má potřebné odborné znalosti i schopnost literárně zpracovat odborný text na požadované úrovni.

Otázka pro ústní obhajobu:

V praxi se vyskytl u výzkumné instituce problém spočívající v tom, že této instituci byl přidělen vědecký grant na základní výzkum parafilních preferencí, v jehož rámci bylo zapotřebí vyrobit standardizované stimuly zahrnující dětské objekty (animované nebo popisované). V této spojitosti se klade otázka, jaká by byla za daného stavu právní úpravy v ČR „trestněprávní rizika“ realizace grantu a jak by tato rizika bylo možné řešit.

V Praze 25. 2. 2016

Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,
konzultant